

Blandet om diabetes

Hilsted J, Borch-Johnsen K, Christiansen JS, red.

Diabetes

328 s, tab, ill. København: Munksgaard Danmark, 2007. Pris DKK 468 ISBN 978-87-628-0532-3

Dette er en viktig bok om en sykdomsgruppe som har sterkt økende betydning i vårt samfunn. Dette blir vi minnet om nesten daglig gjennom mediens krigsoverskrifter om diabetes.

Ved en første gjennomlesning er jeg begeistret. Alle aspekter ved diabetessykdommene er systematisk dekket, og forfatterne er ledende eksperter på sine felter både i Danmark og internasjonalt.

Men jeg får et litt annet syn når jeg leser hvilken målgruppe og hvilket formål boken har: «Diabetesboken er en fagbok, der retter sig til alle inden for sundhedsvæsenet – specielt læger, sykeplejersker og terapeuter... Bogen vil forhåpentligst kunne finde anvendelse på mange kliniske afdelinger og specielt i diabetesambulatoriene.»

Når jeg sitter på poliklinikken og skal ha hjelp til å behandle en pasient med type 2-diabetes, må jeg lese i en rekke kapitler for å kunne ta standpunkt til behandlingen. Jeg savner behandlingsalgoritmer eller i det minste skjemaer som gjør det lettere å orientere seg blant alle ikke-farmakologiske og farmakologiske behandlingstilbud som finnes. Dette gjør at boken ikke egner som en praktisk veiledning i hverdagen.

Det er enkelte kapitler jeg er spesielt begeistret for. «At uddanne til livet med diabetes» av forskningssykepleier Vibeke Zoffmann. Hun skriver: «Vellykket diabetesundervisning handler mer om en opdagelsesprosess for patienten end en overføring af viden fra professionel til patient. Indsigt i patienternes nuværende reaktion på diabetes er et nødvendigt udgangspunkt for, at man som professionel kan understøtte en opdagelsesprosess, der styrker patientens mestring af sygdommen. Kapitlet vil foreslå at *livsdygtighet med sykdommen* bliver det klare overordede mål man stiler efter.»

Hun lanserer også en modell for samhandling som er meget interessant hvor hun fremhever «ineffektive relationsformer mellom patient og professionel som en overset barriere». Kapitlet bør være obligatorisk for alle som arbeider med diabetesbehandling og -undervisning.

Kapitlet «Graviditet hos kvinner med diabetes» av Elisabeth R. Mathisen og Peter

Damm er meget bra og oppdatert. Dette er en problemstilling som også har sterkt økende betydning i vårt land. I tillegg er kapitlet om diabetisk fot bra, med mange praktisk gode råd.

Jeg vil gratulere våre danske kolleger med en imponerende bok som vil kunne bli enda bedre med behandlingsskjema og praktiske råd når man står overfor den enkelte pasient.

Kristian F. Hanssen
Endokrinologisk senter
Aker universitetssykehus

Biomedisinen, og hvem vi er

Burri RV, Dumit J, red.

Biomedicine as culture

Instrumental practices, technoscientific knowledge, and new modes of life. 251 s. Oxon: Routledge, 2007. Pris GBP 60 ISBN 978-0-415-95798-4

Er det slik at biologisk basert medisin i økende grad bestemmer hvordan mennesker i vår del av verden tenker om seg selv, i bred kulturell forstand, som tenkende, følende og handlende vesener? Er det slik at en globaliserende, industrialisert og til dels kommersiell bioteknologi er i ferd med å assimilere kulturell variasjon i forståelsen av hva det er å være menneske til én, primært biokjemisk og genetisk, størrelse? Bidragsyterne til denne boken tilhører en voksende krets samfunnsforskere som mener det. Det vil si de går i en viss forstand lenger. Ikke bare endres den kulturelle forståelsen av mennesket – mennesket forandres, gjennom nye teknologier, nye diagnostiske og terapeutiske praksiser, og nye fremstillingsmåter. Teksten rommer beskrivelser innen alle disse endringskategoriene, men med en hovedvekt i bokens tredje del på å gi utviklingen av genetisk kunnskap en sosial og kulturell kontekst, dvs. å gi beskrivelse av hvordan ulike sider av genetisk kunnskap både kommer til kulturelt uttrykk og samtidig uttrykker bredere kulturelle fenomener. Denne doble innfallsvinkelen, der medisin og samfunn står i gjensidighetsforhold til hverandre, gjør boken og den typen studier den presenterer, interessant og vesentlig. Samtidig som vitenskapen formes av sosial virkelighet og kulturelle lengsler, endres kulturens menneskelige grunnlag.

Mange samfunnsvitenskapelige studier av vitenskap har vært lite tilgjengelige for

publikum utenfor forfatternes egne fagkretser. Det er synd, dels fordi studiene belyser noen av de viktigste sosiale endringsfaktorene i vår tid, og dels fordi de tar for seg sosial og kulturelle fenomener som har det fremtredende særtrekket at de (fortsatt) vanligvis ikke regnes som nettopp sosiale og kulturelle fenomener. Den ene redaktøren er blant dem som har lagt vinn på å formidle denne typen forskning til et bredere publikum, ikke minst til fagmiljøene som beskrives i slike studier (1). Hensikten med denne antologien er både å presentere utvalgte kulturelle studier av kritiske utviklingstrekk i biomedisin, og å introdusere for et medisinsk publikum den spesifikke typen sosialvitenskapelig perspektiv slike studier legger an. Trolig vil boken likevel oppfattes som krevende lesing. Men til den som prøver med interesse, venter tankevekkende innblikk i et variert spekter fenomener, fra metaforers rolle i medisinsk kunnskapsproduksjon, via magnetisk resonansteknologis «sosio-tekniske anatomi», til hvordan betydningen av «gener» i dagligtale manifesterer seg i den kliniske virkelighet.

Per Kristian Hilden

Seksjon for medisinsk antropologi
Institutt for allmenn- og samfunnsmedisin
Universitetet i Oslo

Litteratur

1. Dumit J. Drugs for life. Mol Interv 2002; 2: 124–7.